

X Ц-00-420/08.02.2023

ДО
ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
УЛ. „ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН“ № 22
ГР. СОФИЯ 1202

КОПИЕ ДО:
Г-Н ХРИСТО АЛЕКСИЕВ
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОЛИТИКИ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА
ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

Г-Н ИВАН ДИМИТРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА
СЪОБЩЕНИЯТА

Г-Н МАРТИН ДИМИТРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ИКОНОМИЧЕСКА
ПОЛИТИКА И ИНОВАЦИИ

ОТНОСНО: Постъпило в КЗП писмо с Ваш изх. № 04-31 / 30.01.2023 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ОМБУДСМАН,

Във връзка с горепосоченото писмо, заведено в Комисия за защита на потребителите /КЗП/ с вх.№ Ц-00-420/30.01.2023 год., представям на Вашето внимание следната информация:

Съгласно чл.144, ал.4 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/ „Разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т. 13 не се прилага при клаузи за индексирание на цени, при условие че клаузите са законосъобразни и методът за промяна на цените е описан подробно и ясно в договора.“. В тази връзка, предвид, че по силата на чл.216, ал.1 от Закона за електронните съобщения /ЗЕС/ на операторите е предоставено право сами да определят цените на предлаганите от тях услуги, както и с оглед, че клаузите за индексация в договорите и общите им условия са ясно съставени, а методът за промяна на цените е описан подробно и обвързан с индекс, върху който операторите не могат да влияят, то в случая клаузите за индексация не е възможно да се квалифицират като неравноправни по смисъла на чл.143, ал.2, т. 13 от ЗЗП. В конкретната клауза липсва упражняване на дискреция, право на автономна преценка на търговеца, да изменя месечните абонаменти на сключените потребителски договори, като ги увеличава с размер, **който счете за целесъобразен**. В аналогични случаи националната съдебна практика е приела, че в договора между страните се съдържат достатъчно ясни и разбираеми условия за промяната на размера на цената по договора, при условия - външни и независещи от търговеца, които са предизвикани от въздействието на свободния пазар и обективни икономически процеси. Също така, доколкото потребителите имат право и възможност да се запознаят със съдържанието на договорите и общите условия преди тяхното подписване, клаузите не биха могли да се квалифицират като неравноправни и по смисъла на чл.143, ал.2, т.10 от ЗЗП. В допълнение, наличната информация в клаузите за индексация сочи по ясен начин размерът на евентуалното увеличение, а именно средногодишния индекс на потребителските цени за предходната година, обявен от НСИ. Респективно, сравнително добре информирания, предпазлив и наблюдателен среден потребител има възможност да прецени икономическите последици от евентуалното сключване на договор с някой от операторите.

Клаузата за индексирание е част от действащ договор с крайните потребители и в тази връзка няма едностранна промяна в договора по смисъла на разпоредбата на чл.230 от Закона за електронните съобщения. Извършването на индексация е прилагане на установено вече право по действащ договор, за упражняване на което е предвидено предварително уведомяване и съгласие от страна на потребителя към момента на взимане на търговско решение, обективизирано с подписване на договора от двете страни.

Същият предмет има и преюдициално запитване, отправено към СЕС на основание член 267 ДФЕС по дело C-326/14. С поставения въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 20, параграф 2 от Директива 2002/22 следва да се тълкува в смисъл, че изменения в тарифите за предоставянето на услуги, свързани с електронните съобщителни мрежи и услуги — когато тези изменения са въведени в изпълнение на клауза за актуализация на тарифите, съдържащи се в общите договорни условия, прилагани от предприятие, предоставящо тези услуги, при положение че посочената клауза предвижда, че тази актуализация е функция на обективен индекс на потребителските цени, определян от публична институция — съставляват „изменения в договорните условия“, което може да се разглежда като нелоялна търговска практика.

СЕС се произнася, че следователно, когато се извършват такива изменения на тарифите, те не биха могли да се квалифицират като „изменения в договорните условия“ по смисъла на член 20, параграф 2 от Директива 2002/22. Член 20, параграф 2 от Директива 2002/22 следва да се тълкува в смисъл, че изменения в тарифите за предоставянето на услуги, свързани с електронните съобщителни мрежи и услуги — когато тези изменения са въведени в изпълнение на клауза за актуализация на тарифите, съдържащи се в общите договорни условия, прилагани от предприятие, предоставящо тези услуги, при положение че посочената клауза предвижда, че тази актуализация е функция на обективен индекс на потребителските цени, определян от публична институция — не съставляват „изменения в договорните условия“.

Както вече бе разпространено от нас в публичното пространство по повод на идентичен проблем, възникнал в края на 2021, началото на 2022г., КЗП се произнесе с решения. Съответно с решения съгласно т. 13 и т. 14 от Протокол №26/23.12.2021г. КЗП прие, че „Теленор България“ ЕАД (с ново наименование „Йеттел България“ ЕАД) и „А1 България“ ЕАД прилагат нелоялна търговска практика по смисъла на чл.68г, ал.1 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, тъй като първоначално двата оператора бяха заявили намерението си да индексират цените с процент, съответстващ на сбора от средногодишните индекси на потребителските цени за две предходни години, а не само с индекса за предходната година, както е предвидено в техните договори. Именно с оглед намерението на двата оператора да нарушат договорите, като индексират цените по начин, който не е предвиден в тях, председателят на КЗП издаде заповеди, съответно №685 от 23.12.2021г. и №684 от 23.12.2021г., с които забрани на „Теленор България“ ЕАД и „А1 България“ ЕАД да прилагат гореописаната нелоялна търговска практика. Респективно, ако операторите приложат увеличение на цените само с индекса за предходната година, както е предвидено в техните договори, това не би представлявало нарушение по смисъла на ЗЗП.

Предвид изложеното по-горе, КЗП ще проследи действията на телекомите и начина, по който те ще извършат индексацията така, че при съмнения относно наличие на приложена от тяхна страна нелоялна търговска практика, Комисията ще разгледа случая на свое заседание и ще се произнесе съобразно компетенциите си.

КЗП остава на Ваше разположение в случай, че имате допълнителни въпроси или се нуждаете от друга информация.

С уважение,

СТОИЛ АЛИПИЕВ

Председател на Комисията за защита на потребителите

ЕБ